

DE SCHELPEVISSCHERS

HET LIJKT MAAR EEN ONBETEKENEND werk, dat van den eenzamen schelpenvisscher; men zou hem, die zoo klein tegen de wijde zee en de hooge wolkgevaarten afsteekt, haast willen vergelijken met het kind, dat de zee wil leegscheppen met een emmertje. Toch — zóó onschuldig is zijn werk niet. Tot op den stormvloed van 1893 toe werd menigmaal met zorg gewezen op den nadeeligen invloed van het schelpen visschen op onze kust, omdat het onttrekken van de schelpen aan het zand, het duinverband lossert maakt. Na dien stormvloed (het tijdstip, waarop veel schelpen aanspoelen) heeft een commissie van deskundigen onderzocht, of inderdaad zulk gevaar bestaat. Zij kwam tot de conclusie: neen. Niettemin blijkt wel uit de instelling van het onderzoek, dat men lang niet zeker was van de onschadelijkheid; per jaar worden zoo ongeveer 80.000 M³ schelpen gevischt, en wie de geschiedenis van onze duinen en hun bescherming kent, kan zich de zorg over ondermijning zeer wel begrijpen.

Intusschen heeft onze schelpenvisscher de aandacht gericht op twee vragen: *Wat zamelt hij daar eigenlijk, en met welk doel?* Een nieuwe verschijning aan onze kust is hij niet: reeds in de middeleeuwen voedden de aan zee gewonnen schelpen de kalkbrandereien. Schelpen branden is een industrie, die alleen bekend is in ons land, in Oost-Friesland en in Ned. Oost-Indië. Die schelpen zijn feitelijk in verbinding met koolzuur gevormde gesteenten; zij worden op hoogen hittegraad gebrand, waardoor water en koolzuur in gasvormigen toestand worden uitgedreven en de z.g. ongebluschte kalk ontstaat. Door deze in aanraking te brengen met water, dus te blusschen, ontstaat een andere scheikundige verbinding: kalkhydraat, en het is in dezen toestand, dat ze wordt aangewend tot mortelbereiding. Maakt men gebluschte kalk en tras dooreen, dan ontstaat het schelpkalktrasmee. De fabriek (in Brielle), die dit maakt, laat tevens de schelpen uit het zeezand zuigen door middel van een machine. Onze lezers zullen weten, dat sedert een paar decennien bij de kunstbemesting, ook de schelpkalk haar aandeel is komen nemen.

Het is derhalve lang geen onbetekenend werk, dat de schelpenvisscher verricht en dat hij, als eenig werkmateriaal een kar en een paard, en verder geen cent voor inkoop noodig hebbende, vrij voordeel kan omzetten. Toch is het maar een poover bestaan, dat hij lijdt. Want niet onafgebroken is er de schelpenoogst en bovendien gaat de winning van schelpen op deze wijze zeer langzaam. Ge hebt dat aan zee wel gezien, hoe lang het duurt, eer zijn net gevuld uit zee getrokken wordt.

Hoe de eene diersoort de andere kan helpen (wel te verstaan in het uiteindelijk belang van den koopman) bewijst het gebruik van kokkanen-schelpen bij de oesterteelt. Het (eetbare) zandschelpdier wordt gedurende de wintermaanden vooral langs de Westerschelde gevangen voor de consumptie, maar de duizenden kubieke Meters schelpen, die in de zandplaten als overblijfsel van dit dier (precies dus zoo, als de zeeschelpen de verlaten woningen van weekdieren zijn) worden gevonden, zijn van belang voor de oesterkweekers. Vroeger zette men het oesterbroed uit op dakpannen; er zijn na 1880 jaren geweest, dat men 70.000.000 pannen noodig had! Zij zijn echter te duur gebleken, en toen de oestercultuur klappen kreeg, moest men omzien naar goedkoopere broedbases. Dat zijn toen de kokkanenschelpen geworden.

En, merkwaardig bewijs voor de redelijkheid der in den aanvang vermelde bezorgdheid: het schelpen zuigen heeft op sommige dijkvakken een zoo nadeeligen invloed gehad, dat in 1925 tot de Regeering vragen van Kamerleden zijn gericht, of zij termen kon vinden, de bescherming van dijken te doen onderzoeken op dit punt.

De door onzen schelpenvisscher gewonnen oogst heeft handelswaarde — dat is buiten twijfel: kalkbranderie, kunstbemesting en oesterteelt trekken er partij van, en het is weer een treffend bewijs van het nut *aller* geschapen dingen, dat ook die verlaten dieren-woningen nog zooveel beteekenis hebben. Toch, het zijn *verlaten* woningen; de visscher, die nog een paarl zou vinden in een schelp, blijft vrijwel een unicum. Dat is verklaarbaar: de natuurlijke paarl zit los in den oester; in tegenstelling met (de in Japan kunstmatig gekweekte paarlen, die moeten los gesneden worden van de schelp. De paarl van groote waarde, waarmee de Heilige Schrift het vinden van het Koninkrijk Gods vergelijkt, is een beeld, dat ons wijst op den hoogen ouderdom van het schelpen-visschen. Het was ook reeds in dien tijd, dat de rijken der aarde de hooge waarde van den paarl kenden. Cleopatra heeft een collier gedragen, dat door Plinius getaxeerd werd op 1.875.000 ons zilver. Een zuiver ronde paarl met een middellijn van 18 mM., gevonden in de Azo-baai, bracht 36.000 gulden op. Paarlen van groote waarde!

En toch — *die* paarlen kunnen „ziek” worden; dan verliezen zij hun glans en daarmee hun waarde. Niet alzo de pael van groote waarde, die in de Evangelieschelp is bewaard. Nooit vergaat haar glans en zij weegt op tegen „de geheele wereld.”

V. D. M.

GEDACHTEN

Verzameld door A. v. HAGHE.

Als men wil, — sterk, voortdurend, — heeft men 99% kans van slagen.

⊙ ⊙

Een leven zonder Zondag is een leven zonder zonneschijn.

⊙ ⊙

Streef naar meer;
In uw strijd wees teer;
Houd hoog uw eer.

⊙ ⊙

Als ge de pit wilt eten, zult ge den dop moeten kraken.

⊙ ⊙

Zonder moeilijkheden geen heerlijkheden.

⊙ ⊙

Er is ons niets zóó stellig beloofd, als de komst des Heeren — daarom verwacht Hem!

⊙ ⊙

Hoeveel beter is het, van vreugd te weenen, dan in weenen vreugd te vinden.

⊙ ⊙

Zwijgen is somtijds welsprekender en verhevener dan de edelste en warmste taal, en is dikwijls het kenmerk van een grooten geest.

⊙ ⊙

Weldaden mag alleen hij vergeten, die ze zelf gedaan heeft.

